XIV

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE

TUMORE OEDEMATOSO PODAGRICO,

QVAM
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. FRIDERICO WILHELMO,
PRINCIPE BORUSSIÆ, MARCHIONE BRANDENBURGICO, RELIQVA,
IN ACADEMIA FRIDERICIANA,
GRATIOSISSIMO FACULTATIS MEDICÆ CONSENSU
PRÆSIDE
DN. GEORGIO ERNESTO STAHL,
CONSIL. AUL. ET ARCHIAT. REG. MED. ET RERUM NATURALIUM PROFESSORE PUBL. ORDIN. ACAD. NAT. CUR. COLLEGA LONGE DIGNISSIMO, DECANO h. t. SPECTATISSIMO,
DOMINO PATRONO, PRÆCEPTORE AC PROMOTORE SUO
omni Observantiæ atque Honoris cultu ætatem colendo,
PRO GRADU DOCTORALI,
Summisque in Arte Medica Honoribus, Insignibus ac Privilegiis
More Majorum Solenni obtinendis,
Ad d. Mart. M DCC XIII. horis ante & pomeridianis
IN AUDITORIO MAJORI
Publico Eruditorum Examini submittit,
GEORG. SIGISM. Liebezeit/
SOPRONIENSIS HUNG.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
Typis CHRISTIANI HENCKELII, Acad. Typogr.

Prooemium.

Ti rectè, & planè peritè, monet Philoſophus, multa quidem, inquiens, egiſſe Majores noſtros, ſed non peregiſſe; Et planè ſcitè illi ſuffragatur Hippocrates, quod illi imprimis rectè agere ſibi videantur, qui aliquid eorum reperire, adinvenire, & enucleare valeant, quæ præſtet, & ex uſu ſit, ſcire potius, quam neſcire; Ita minimè improbari poterit, ab ullô, communis inopiæ peritè gnaro, ſi vel planè ab Anteceſſoribus intacta, vel ad minimum, neque loco ſatis conveniente, neque digna ἀκριβεία à majoribus noſtris, ſive notata, ſive evoluta atque pertractata, magis magisque clariori luci exponantur & ad debitos uſus dirigantur; Quis autem, niſi ſatis imperitus, ignorat, quod multa omninò, quæ ab Hippocrate, ab ipſis etiam Anteceſſoribus ejus ad ipſum transmiſſa, ad veram morborum hiſtoriam pertinentia, nervosè quidem, ſed & breviter, & minimè ita rarò, minus proprio loco, ab ipſo memorata, à pleris-

risque ejus ſucceſſoribus, commentariis magis tacta ſolùm, & verbis potiùs amplificata, quam ipſa re penitiùs enucleata, & pro verâ ſuâ dignitate perfecta ſint. Unde etiam ſtudium illud, in ſe minimè contemnendum, omnia conquirendi, quæ Hippocrates, ad unam eandemque rem pertinentia, diverſis locis & occaſionibus, protulit, minimè tamen adhuc undique ſatisfecit, ad quoslibet hic relictos defectus & difficultates tollendum. Tantò magis cum Hippocrates in hiſtoria potiùs tradenda, quam cauſis perſpiciendis, certè operoſior paſſim, neſcias an felicior undique fuerit; Galenus autem, tanquam hunc defectum ſuppleturus, alibi quidem in cauſis reddendis juſtò prolixior, alibi verò, niſi mavis communiter, in harum declaratione generalior, nonnunquam etiam revera alienior fuiſſe, attentâ penſitatione ſatis luculenter deprehendatur. Quæ ipſa verò ſolida cauſarum evolutio, cum anima propemodùm ſit, juſtæ ſcientificè artificioſæ Therapiæ, mirum eſſe non poteſt, ſi tota ferè ejus poſteritas, veſtigiis his preſſius inhærens, & propemodùm nihil aliud agens quam effata ejus, tanquam ſuffragia abſoluta, repetens atq; colligens, nihil amplius aſſecuta eſt, quamut totam rem eo loco, ubi illam invenerat, relinqueret. Quæ certè res cuilibet, per propriam experientiam atq; obſervationem veræ morborum hiſtoriæ, ſive univerſim, ſive ſeorſim, compoti, jus æquum tradere videtur, ut potius rem ipſam, ut in ſe eſt, repræſentare ipſi liceat, quam neceſſe ſit, ut vel antiquiorum illorum, vel quorumlibet tandem propinquiorum, teſtimonia & ſuffragia anxiè conquirat, & nihil eorum prætermittat, quæ à talibus jam antè in eam rem dicta aut prolata fuerunt.

Quam-

Quamvis enim hoc etiam ſtudium nequaquam improbemus, imò potius laude ſuâ dignum agnoſcamus; Tamen, cum non cujus libet otium permittat, ut operæ huic rectè vacet; (imprimis cum etiam ille malus mos, præſertim inter germanos literatos, valdè invaluerit, ut non ſolùm inſcitiæ, ſed vel planè injuriæ, reum agere non erubeſcant, ſiquis huic inſtituto manum admòvere aggreſſus, aliquem unum allegare prætermittat) conſultius propemodùm, quôlibet intuitu, videtur laudatæ illi viæ inſiſtere, & philoſophicum illud antiquum ſequi, ubi ipſarum rerum teſtimonia adſunt, non opus ſit verbis & verbalibus ſuffragiis. Certè enim, ſi res ipſa vera ſit, quisquis de illâ ſive rectè ſcripſit, ſive expertus ſenſit, teſtis ita erit, licet non citatus aut productus; & ſubindè etiam minus invidioſum erit, non monſtrâſſe paucitate teſtium, aut allegatione alienioris tractationis atque mentionis, quaſi tacitè oſtendiſſe, quam parum ad animum adhuc revocatæ ſint res aliquando etiam non exigui momenti. Non fruſtrà verò præmittimus excuſationem hanc, præſenti noſtro inſtituto; cum certè ingenuè fateamur, non eſſe nobis cognitum, à quo res, quàm nobis ſumimus memorandam, ſatis exquiſitè, pro dignitate ſuâ, notata jamdum atque oſtenſa ſit. Quod ipſum tamen, ſi factum etiam eſſet, nihil prohibet, quò minùs nos quoque, eandem rem, imprimis SPECIMINIS INAUGURALIS loco atque themate, nobis ſumendi, æquum jus habeamus. Eſt autem ſubjectum, in quo noſtra Diſſertatio occupabitur, TUMOR OEDEMATOSUS PODAGRICUS, ejusque diverſitas, à ſimplicioribus, aut magis directis, ejusmodi tumoribus hydropicis.

 Cui

Cui noſtro cœpto ut Divina benedictio clementiſſimè adſpiret eſt quod humillimis precibus ab illâ exoramus.

§. I.

EDEMA, ſicut imprimis ab ipſo *Hippocrate*, tum etiam plerisque *Græcis*, ita *univoce* adhibetur notationi *tumorum* propemodum quorumlibet, ut ſola ferè experientia *reſtrictionem* ejus, ad certam tumorum *ſpeciem*, Latinis imprimis ſuaſiſſe videatur; ſicuti germanis noſtris diſtinctio uſu recepta eſt, ipſis etiam antiquioribus non inſolita: der hitzigen und kalten Geſchwulſt; Ita ſatis eſſe poteſt, uno verbo indicaſſe, quod præſente quoque loco, aliquanto preſſius ſequamur uſu receptam hanc acceptionem, ut de *ſtrictius* dicto *œdematoſo* tumore & inflatione, præter ea, quæ paulò poſt adjicienda veniunt, loqui, intelligi velimus.

§. II.

Illud autem propius ad rem noſtram pertinet, quod pro omni *homonymia* tempeſtivè præoccupanda, *ſtrictiore* ſenſu dictum *œdema*, inter reliqua indolis ſuæ teſtimonia, etiam *ſenſus* cujusvis *exquiſitioris abſentiam*, comprehendat. Quæ vero circumſtantia, cum in *podagricis* tumoribus, non ſolum non ſemper obſervetur; ſed & potius, longe frequentius, contrario modo ſeſe exerat: facit propterea hæc diverſitas, jam velut ab ipſo limine, præjudicium aliquod, nempe differentiam *podagricorum* tumorum, à *ſimplicioribus*, ſtrictioris acceptionis *œdematibus*.

§. III.

Præterea, cum *ſtricte* dictum œdema, longè communius & familiarius, totum aliquem tractum corporis σύζυγον occupare ſoleat, imprimis *utrumque pedem*; Abit ab hoc in diverſum etiam *podagricus* tumor, in eo, quod, licet

licet non valdè raró etiam *utrumque pedem* occupet, ſatis tamen ſæpè *alterutri* ſolum incumbat, aut ad minimum uni *plus*, quam alteri.

§. IV.

Porro, cum *ſimplex* œdema ſtrictioris acceptionis, *pallidum* potius, quam *coloratum* ſeſe ſiſtat; Evenit ſubinde hic etiam diverſum in *podagrico* tumore, utpote qui, licet non abſolute, tamen ſatis frequenter, plus minus *ruboris* conjunctum habet.

§. V.

Denique vero, ſubeſt etiam illa inter *ſimplicem* œdematoſum, & *podagricum* talem, tumorem, differentia, quod prior longè *pertinacius* atque durabilius obſidere ſoleat membra, quæ ſemel occupavit; aut certè, ſi v. g. per noctes velut evaneſcat, per diem tamen revertatur, idque conſtanter ita proſequatur; *Podagricus* tamen, imprimis *ſibi relictus*, & nulla incommodiore tractatione interpellatus, magis per modum *paroxyſmorum* quorundam, vel lenius iterum diſſolvatur, & alio tempore denuo conſurgat; vel ad minimum, per tales tanquam paraxyſmos, alio tempore *auctior* revertatur, & iterum a ſenſibili illo augmento aliquid *remittat*. Cui adhuc etiam illud addi poteſt, quod familiarius, quando ita exacerbatus eſt, per aliquod tempus *conſtantius* illum gradum ſervet; neque tam facilè, ut *ſimplicius*, imprimis *recentius* adhuc œdema per noctes eximiè ſubſideat, & per dies ſolum increbeſcat.

§. VI.

Ex his, æquivocationis præoccupandæ gratia ita præmiſſis, adjecta adhuc una vel altera circumſtantia, tam *podagram* in genere, quam hos, qui huic *tumeſcenti*, podagræ ſpecialius expoſiti vivunt, concernente, proclive erit, quaſi ſpicilegio inſtituto, in unum colligere deſcriptionem *tumoris œdematoſo-podagrici*; quod ſit *tumor œdema referens*, eveniens ſubjectis, ſive jam aliunde *podagræ* ini-

initia expertis, five ad minimum cum notabili *ſenſu* in parte affecta connexus; Sæpè *unum* tantum pedem aut crus, aut certè *unum præ altero*, aliquando tamen etiam utrumque, occupans; Et quantò magis jam aſſueſcit aut inſoleſcit, etiam *pertinacius* durans, imo tandem perennitatem ſervans; Propter prægnantes tamen rationes, imprimis *Therapeuticas* vulgò uſitatas, à vero, præprimis *hydropico-aſcitico* œdemate bene diſtinguendus, neque, niſi admodum incommodè tractetur, verum *hydropis* periculum aut ſucceſſum, bene vero *retroceſſione* aut *repulſione* ſui, præſentiora, atque graviora ipſius vitæ, pericula minitans atque machinans. Quibus circumſtantiis adhuc addi poteſt, è dictis, quod *podagricus* talis tumor, antequam plane *continuitatem* format, quando *recurrendo* invadit, per longius tempus dies noctesque perſiſtat; tandem tamen etiam, poſt aliquot ſæpè ſeptimanas, inſigniter *remittens*, novis demum *paroxyſmis*, aliquando poſt ſatis longum intervallum plurium menſium, demum revertens.

§. VII.

Ut vero jam aliquanto preſſius tractationem hujus rei perſequamur, ante omnia attentiori conſiderationi aut recordationi commendandum venit, quod utique *podagra*, ut omnes affectus *rhevmatico-arthritici*, longè familiarius & velut magis ordinariè obtingat ſubjectis, textura corporis *laxiore* atque *ſpongioſiore* conſpicuis; qualia vulgata indè ab antiquitate appellatione, temperamenti *ſanguinei* & *phlegmatici*, aut ex utriſque *mixti*, notantur. Quantò magis autem ita dicta *Sanguinea* conſtitutio in iisdem elucet, tantò magis etiam *ſenſui* exquiſitius moleſtis pathematibus afficiantur. Sicut ex adverſo, qui à *fervidius* ſanguinea conſtitutione magis ad *phlegmaticam* dictam, ferociorem, tendunt, etiam *podagrico-arthriticos*, imo ipſos *rhevmaticos* affectus & effectus, *ſtupidiores* ſolum experiantur: ita ut ſæpe de nulla alia re diſertius conquerantur,

quam

quam de *immobilitate* & *insensibilitate* partis, aut ad summum implicito illo, molestiæ magis quam doloris eximii, sensu, quem vulgus nostrum exprimit: Es seye ihnen das Glied eingeschlaffen, oder, es seye ihnen der Fuß boll, quod circumscribunt, als wann sie auf harten Belz treten.

§. VIII.

Horum priores, absunt communiter longius à nostræ commemorationis tumoribus: Et quidem *duplici* conditione. Primò enim aliqui talium, imprimis à *sanguinea* ad *cholericam* texturam declinantes, adeo potius *contrarium* experiuntur, ut sub doloribus suis, imprimis autem sensim senescentibus s. mitescentibus, verius *extenuationem* aliquam partis affectæ animadvertant; eousque, ut aliquando ad *coxendicem* usque assurgens hæc, quod omninò est, *strictura* harum partium, plus minus sensibiliter *spastica*, (uti totus *dolor podagricus*, principaliter, *spasticis vellicationibus* innititur) de *aridura* partis solliciti evadant; Dum hæc ipsa *strictoria extenuatio* sæpe satis diu incumbit, priusquam sensim in ordinem redeat. Ad quam rem etiam facit, vigilantius, in proprio suo corpore, facta observatio *Sydenhamii*, quod per initia insultuum podagricorum, *venæ* per longitudinem cruris, atque pedem, magis *inflari* sentiantur, nempè certè *spasticis* musculorum, sub quibus passim repunt, pressionibus.

§. IX.

Secundo vero, *spongiosioribus*, sed *fervidius* Sanguineis, eveniunt quidem etiam aliquando *inflationes* tales aliquæ, seu intumescentiæ; sed iterum duplici differentia. Dum aliquibus quidem non, nisi *particulariter* solum, circà *genua* aut *malleolos*, aut *pollicem* pedis, aut confinia ejus, umb den Ballen, eveniunt; Et iterum, aliis, per *initia* insultus, aliis propius ad *declinationem* doloris. Quibus vero etiam talibus latius se diffundit hujusmodi *tumor*, illis non tam *œdematosus*, *molliculus*, *impressionem digitorum*

admittens, *pallidus*, obtingit; sed *durus*, *rubicundus*, tactui quoque *calidior*, quam in partibus sanis reliquis deprehendatur.

§. X.

Quemadmodùm autem reliquæ etiam, *Rhevmatum*, atque *arthritidis* & *podagræ*, circumstantiæ, circumspectæ considerationi satis persuadere possunt, quod in his affectibus *appulsus* copiosior sanguinis, sive uti vulgus loquitur, *Decubitus* humorum (unde quoque *Rhevmatis* nomen) ad partes ita affectas eveniat; ita, ubi sincerior *sanguis* abundans, in culpâ hâc est, conspirante partium porosarum spongiositate, contingunt stagnationes tales evidentiùs *sanguineæ*.

§. XI.

Ubi verò *serosior* est M. S. neæ crasis à *stagnatione* tali altius penetrans diffusio, *seroso-aquosæ* substantiæ, format stagnationem talem *seroso-halituosam*, in partibus magis exsanguibus usque, nempè ipsâ *cute*: (affectis tamen pariter etiam subjacentibus musculosis) unde tumor talis *ædematosus* originem suam capessit.

§. XII.

Servat autem propemodùm uterque hic tumor, nempè tam *durus* ille, *rubicundus*, quam hic *ædematosus*, communem illum morem, ut uterque, imprimis quantò importuniores sese gerunt, tantò certius ita in *consuetudinem* abeant, ut etiam soluto præsente *paroxysmo*, tamen illic *rubore* & *duritie*, cum *furfuraceis*, imò *squamosis*, arescentibus, cuticulæ secessionibus pruriginosis, sensim *perennent*; Et *posterior*, cum stabili *ædemate*. Nempè per adsuescentem, valdè dilatatis poris, (& in priore casu, ipsis minimis cutaneis vasculis,) primò dilatationem, & sensim, in dilatatis meatibus, stabiliores humorum (utut progressum servantium) receptûs.

§. XIII.

Ultimo verò loco meritò ipſi etiam adhuc hiſtoriæ horum tumorum addenda venit, ſuprà quoque jam allegata, circumſtantia illa, quod admodùm promtè ab exterioribus partibus *repellantur*; & quantò importunius hoc fit & præcipitantius, in *interioribus*, reſtagnationes, non ſolùm graviter *oppletivas*, ſed planè etiam *inflammatorias*, parturiant; Et probabiliſſimè quidem omnium circà ipſum *hepar*. Quæ res, uti non rarò etiam ſine *externis* reſtrictionibus materialibus, ſolùm per *animi pathemata*, aut alias *tacitas* occaſiones provocatur, ita, non raris exemplis, adeò malè cedit patientibus, ut illos non ſolùm in periculum, ſed ſæpeæumero etiam ultimum vitæ damnum, conjiciat.

§. XIV.

Cui ipſi rei, ut jam alibi conveniente loco monitum eſt, imprimis inniti videtur obſervatio illa, ipſi plebi (uti propemodùm ſolet in animadverſione ſimplicis experientiæ minùs inepta eſſe) familiaris, quod homines, qui adhuc *juniores*, & ut illa circumſcribit, infrà *quadrageſimum* annum, podagrâ corripi incipiunt, (imprimis ferociore) non pertingant ad ſenium. Cum ex adverſo, qui jam *ſeniores* hac affici incipiunt, ſatis ſæpè ad longam ſenectutem pertingant. Qua de re, ſuo tempore, etiam publicæ novellæ, incertum verè nec ne, aliquid narraverunt, quod *Monarchæ* cuidam, cum *primos* manifeſtiores *podagræ* inſultus, jam quinquagenario major, experiretur, Medici ſolenniter gratulati ſint, tanquam de certiore indicio aut præſagio, prolongandæ diutius vitæ ejus.

§. XV.

Cujus eventus, (quandoquidem omnino experientiæ ſuffragio nequaquam deſtituitur,) nulla certior, aut ſanè probabilior, occurrit ratio, niſi quod *juniore* adhuc ætate, non ſolùm ad *animi*, ſed omninò etiam ad *corporis*

(vitalium) motuum exagitationes longè propensior sit indoles humana; inquietior, impatientior, audacior, inconstantior; quàm *senilis.* Unde facilius illi turbulentiores ejusmodi *jactationes* atque *fluctuationes* obtingunt, ut minus pertinaciter, in una ignobiliore parte, factas eò congestiones sanguinis detineant, & ab illis sensim solùm atque languidè iterum remittant; sed potius audacius, ad *repressionem* talium ad interiora provolent; ubi festinatis talibus coacervationibus, infarctus, restagnationes, stases, inflammationes obtingunt.

§. XVI.

Meretur autem utique huic historiæ, ultimo loco illud annecti, quod tumores tales *œdematodes*, etiam aliquando accidere soleant viris *podagram* nondum manifestius sentientibus interim *motibus hæmorrhoidalibus*, plus minus sensibiliter affectis; Quæ res inter alios, illum etiam usum habet, ut indè *συζυγία* illa *hæmorrhoidalium congestionum* cum *podagricis* lucem adipiscatur, ut de eâ re jam multoties actum est à D. D. Præside.

§. XVII.

Ex hâc autem, verâ constitutione talium, tumorum, uti verior *Diagnosis* eorundem, sine ullâ difficultate hauriri potest; ita facit huc imprimis circumstantia illa, quod *tumores* tales multoties *alterutrum* solùm pedem, ad minimùm per *initia*, aut unum *præ altero* gravius occupent; Cui tantò magis suffragatur altera, dùm hujusmodi tumores longe certius manifestiore aliquo *sensu* molesto stipantur, quam *simplices* œdematosi. Id quod imprimis usum habet, in *fœminino* sexu; cui licet *podagra* communissimæ crassioris sensationis, adeoque etiam acceptionis & dijudicationis minus familiaris esse sentiatur quam viris; sed ferè *rhevmaticis* pathematibus annumeretur; Tamen hic etiam conveniens discretio observanda venit, talium *tumorum*, à verius & simplicius *œdematosis*.

§. XVIII.

§. XVIII.

Diagnosi justæ, subjungitur *Prognosis*. Ubi videlicet illud certum est, quod cum *œdemata* pedum simpliciora, nisi quidem etiam ab *externis* causis, ab refrigeratione, imprimis humida, aut *contusionibus* gravioribus, *fracturis* &c. ortum habeant, certissimè *viscerum abdominis* malam constitutionem pro fundamento agnoscant: adeoque longè altius reconditum, pertinacius atque gravius, periculum portendant; Hi tumores, de quibus nobis sermo est, utpote certius ab *exteriore* causâ, nempe *stagnatione* humorum ad has partes restricta, tantisper sine nobiliorum labe, prognati, minus propinqui periculi foveant. Quæ consideratio, si nullum alium haberet usum, hunc certè habet minime contemnendum, quod in genere non æque *festinatam* curationem, & *pertinacem* hujus intentionis prosecutionem, efflagitet; adeoque nullam *necessitatem* inferat, irrequietis, & profectò sæpè inconditis, imò adversis veræ suæ indoli, tentaminibus artificiosis, incumbendi atque insistendi. Quandoquidem his, (si modò sine præjudicio & præoccupatione irritarum speculationum, ipsa veritas experientiæ rectè & sincerè expendatur,) nihil familiarius impetratur, nisi ut patientes è malo in deterius prolabantur, & tandem paradoxon illud, prudentiori considerationi equidem certum reddatur, ut patientes tales revera demùm in *viscerum* etiam obstipationes conjiciantur, & verus *hydrops* illis denique concilietur, aut certè acceleretur. Et inde minus circumspectæ & fundatæ speculationi, loco cauti intellectus, demùm iterum novus error ita objiciatur, aut certè antiquus obfirmetur, quasi *œdemata* talia, cum tandem verioris *hydropis* signa suffragentur, jam ab ipsis sui *initiis*, verè *hydropica* fuerint. Quam considerationem, non sine prægnantibus causis, Practicis (qui nempè soli de his rebus exactis dispiciendi occasione potiuntur,) iterum iterumque commendamus.

§. XIX.

Ut enim propius jam, *prognosticâ* consideratione, ad *comparationem* ejus cum *Therapiâ* progressum faciamus; benè utique considerandum venit, quomodo è plerorumque practicorum Autorum peritorum observatione, remedia, quæ alias ad *hydropis* curam destinari consueverunt, *podagrico arthriticis* affectibus adeò non quadrent, ut illis potius manifestius incommoda, seu disertè rem eloquendo, alia minus, alia magis, *noxia*, sentiantur.

§. XX.

Quamvis enim etiam, (si secundùm veram, & non solùm à malefido auditû, immaturâ credulitate transumtam, experientiam res æstimetur,) vero *hydropi* & *hydropis œdematibus*, etiam quanta libet ejusmodi tentamina & conamina, Medica, parum solatii afferant; quin tandem varie defatigatis ægris, & vario sumtu exhaustis, morbus talis ad sepulchrum comes persistat; Imprimis, ut ordinarium est in subjectis delicatioribus aut corporis diffusiore mole jam ante morbum, aut à morbo, prægravatis, si *motus voluntarii* nullus amplius pateat usus & concursus: aut *ætas*, patientis, aut morbi, eò ipso jam profundius innidulati, vires jam imminuerint; Tamen quicquid etiam *communiter*, quantumcunque adhuc efficax habetur aut observatur ad verè *hydropicam* constitutionem, *podagricæ* constitutioni dicto modo minus conducere, plerique propemodùm peritè circumspectiores, uno ore profitentur.

§. XXI.

Ita enim *purgationes*, pro affatim evacuanda copiosiore jam *serositate* restagnante, tum ab antiquioribus commendatæ, tum à *Martino Listero* quasi novâ autoritate munitæ, quam parum conveniant *podagrico arthriticis* affectibus (si næniam illam, de *hermodactylis*, qui ab ipsis usque *articulis* trahere debeant, ipsa quoque *falsa* hypothesi ibi repositos frigidos lentos humores, seponas) ex eo

satis

ſatis dilucesſcit quod ferè nemini practicorum probentur, ut proprii etiam corporis ſui experientiâ edoctus *Sydenham*, potius *purgationem* etiam in genere, *podagræ* magis turbandæ quam juvandæ, aptam atque efficacem judicet.

§. XXII.

Secundò, cum *hydropico-œdematoſis* ſpiſſioribus humorum dyſcraſiis, equidem à totâ propemodum ſchola Medica deſtinentur *incidentia*, *reſolventia* & plus minus *colliquantia* medicamenta; quæ interim à recentiore ſchola, præſertim è *ſalium* abſterſivorum cenſu peti ſolent; Occurrunt profectò paſſim practici, & inter hos imprimis Empirici circumſpectiores (qui nempè à ſolâ experientia effectum medicamentorum metiuntur) qui *ſalinorum* talium uſu, uti *hydropem* verum, nimis quam parum ſublevari, communis obſervatio confirmat, ita *podagricos* affectus ab iisdem (communiter uſitatis, inquam, *ſalinis*, tam *mediis*, quam aliorum variorum generum) potius *exacerbari* animadvertunt. Quod aliquos talium eâ formulâ exprimere audias: Man treibe es denen Patienten mehr damit in die Glieder. Ut etiam indè ſolertioribus aliquibus Empiricis conſilium natum meminerim, quando *podagricis interna* pathemata, à podagra extrinſecus *ſtupefactâ*, incumbunt, per ſimilia medicamenta eandem iterum extrorſum, in artus conſuetos, depellendi atque propulſandi.

§. XXIII.

Tertiò, cum pro *hydropicorum* œdematum cura, paſſim laudabilia, imò neceſſaria habeantur *Aperientia*; talia verò à recentiore Medicà ſchola non aliunde certiora petenda ducantur, quam è *martialium* præparatorum cœtû; Imperitum propemodùm planè aut cerè penitus inadvertentem, ut ita loqui liceat, eſſe oportet, practicorum eventuum, qui neſciat quod *martialia* adhuc magis atque ſenſibilius, quam *ſalina*, effectum illum podagram in artus *impellendi*, aut in illis *exacerbandi*, exerant: Quamvis

etiam

etiam quotidiana praxis ſatis docere poſſit, quam parum conceptæ ſpei reſpondentis effectus *martialia*; vero *hydropico* œdemati afferant; ut potius ſolertiore animadverſione admodùm communiter ſatis eluceat, quod hoc ipſum quoque morbi genus, familiarius ſenſibiliter ab illis *exaſperetur*, quam ullâ ratione mitigetur. Nempè longè certius *adſtrictoria viarum*, quam ullo modo *attenuatoria humorùm*, efficaciâ: Unde in hoc ipſo caſu, oppido quam neceſſaria eſſet, theoretica illa diſcretio, quod uti, ſive ſuppoſita, ſive vera, *obſtructio* illa glandularum, ſicut communius ab *humorum* infarctu, & horum, ad talem ſubeundum, ſpiſſiore intemperie, deduci debeat; Ita his infarctibus expediendis, non alia remedia propius quadrare atque convenire poſſint, quam quæ *humores* tales, nequaquam autem *vias* & *ſolideſcentes* partes, potentius afficere poſſint; Cum alias etiam ſimplici ſanæ rationi nihil manifeſtius eſſe poſſit, quam illud, quod qualicunque *viarum* ſtrictura, ſine præcedente *materiæ* inhærentis ſufficiente attenuatione, adeoque *mobilitate* ad cedendum, nihil certius ſequi poſſit, quam firmior materiæ ita impactæ *conſtipatio* adeoque omni reſpectu infelicior eventus. Quorſum etiam non immeritò referri debet, communis experientiæ obſervatio illa, quod *acidulæ* hydropicis ſolennius funeſtæ ſint, quam ſalutares; unde plebeja illa proverbialis formula enata eſt: Wenn ein Waſſerſüchtiger in den Sauer-Brunnen reiſen wolle, möge er den Sarg in Vorrath mit ſich führen.

§. XXIV.

Ubi etiam cum hâc de re mentio hæc convenientem locum omninò præbeat, non immeritò laudare poſſe nobis videmur epiſtolium illud, quod Polonus quidam nobilis *Arciſſeuski*, de ſucceſſu curationis podagræ ſuæ, per medicamenta à *Cnæffelio* ſuppeditata, ad amicum exaravit. Cum enim ibi præcipuum remedium, ut ipſe quidem ominatur,

natur, artificiosum, acidularum imprimis æmulum fuisse memoret, sed aliquantò sensibiliter acidius quam nativæ esse solent; tamen tota historia nihil amplius docet, nisi quod ab annuo, & quod excurrit, medicamenti hujus usu, nihil amplius reportaverit, nisi ita mediocre solatium suæ podagræ, ut paulò minus credulo facilè oriri possit dubium, an illud ipsum pleno jure medicamento ipsi vindicandum venire queat; Certissimè vero dilucescat, quod adeò insigne operæ pretium nequaquam fuerit. Ceterum, nec tota illâ historia proprie ad nostræ tractationis affectum respicit, nempè *œdematoden* podagricum tumorem, sed solùm de parvâ efficacia *martialium* testimonium perhibet; quorum sinister effectus ad hunc eundem affectum, probabilius per largiorem *aciditatem* mitigatus fuisse videtur. Quæ ipsa etiam, qualemcunque usum reliquæ podagræ *mitigativum*, magis præstare potuit, *mediatâ* illâ vulgò dicta *refrigeratione*, seu *contemperatione turgidioris* sanguinis, (quô nomine *nitrum* aliis omnibus palmam hic etiam præripit) quam ulla alia magis specifica operandi ratione.

§. XXV.

Inserere quoque licebit disparitatem remedii ad *hydropica* œdemata & *podagram* contrariæ efficaciæ. Dum ad *hydropem* nemo propemodùm probat, nedum laudat *V. S. nes*; Quæ tamen, imprimis *præservativo* usu, ad *podagram* reliquam (licet non æque ad hanc *œdematoden*) prudente administratione, longè certius utiles, quam ullo modo suspectæ, sunt.

§. XXVI.

Quamvis autem remedia, & *positiva* regimina, *Diaphoretica*, ad curam *hydropicorum œdematum*, non æque ita absolutè commendentur; Tamen, cum aliquibus placeant, notandum etiam de illis hic venit, quod eadem, repeto, *directo* usu atque scopo, ipsi quoque *podagræ* sine peculiari circumspectione & subordinatione, minus quadrent:

adeoque etiam h. l. diſparitas talis obſervanda atque notanda veniat.

§. XXVII.

Quemadmodum autem nemo fortè circumſpectior in *hydropicis* œdematibus, *opiatorum* uſum probaverit; cum *hydrops* jam ad *agrypnias*, communiſſimè *orthopnoicas* devolutus, certè *narcoticas* ſopitiones impatientiſſimè ferat: tamen in tantâ, hodie etiam, circà hanc rem tum confuſione, tum audaciâ, breviter notare licuerit, quod hæc eadem *opiata*, etiam *podagricis* plus minus *dolorificis œdematibus*, nihilo magis conducant; ſed potius *ſtuporem*, ante omnia verò *pertinaciam* mali hujus, augeant, & illud impoſterum etiam melioris efficaciæ remediis immorigerum atque inobediens reddant.

§ XXVIII.

Sicut autem juſtæ, (atque verè ſolidæ experientiæ atque rationi ſuperſtructæ,) *cautelæ* practicæ, omnibus, neceſſitatum artis, & calamitatum à confuſionibus nimium quam familiaribus modernis, ſatis peritis, non parvi pretii, dignitatis, atque uſus, habebuntur; ita cum tamen etiam ſub his anguſtiis ſolliciti practici, imprimis juniores, paſſim, non ſolùm ad *privativum*, ſed quam maximè ad *poſitivum*, conſilium, reſpectare ſoleant, atque adeo, ſive probata, ſive planè intermiſſa, meliore *theoria* & hinc per propriam penſitationem formandis debitis *indicationibus*, magis anhelent ſimplices *præſcriptiones* & *therapias*: ſeu *methodi* & *materiæ medicæ*, cui plus, quam quotidianâ experientiâ ſpem deſtituentibus aliis protritis, fidere atque inſiſtere ſit integrum; Non deerimus propterea etiam huic officio, quin, quæ rationi atque experientiæ magis reſpondere cognovimus, ſuppeditemus.

§. XXIX.

Primo itaque omnium loco meritò collocamus, reſpectum, in hoc etiam ſymptomate podagrico, decenter haben-

bendum, ad affectum *primarium*; nempè *podagram* ipsam, atque veram ejus indolem, in ordine ad tractationem Medicam. Quæ, cum apud omnes peritiores, & ad minimum ipso usu cautiores redditos, tantó magis autem justis quoque theoreticis, rationibus potitos, agnoscatur imprimis *chronica, pertinax* atque *contumax*; & sub hâc ipsâ tamen *obstinatione*, manifestò minoris *periculi*, quam audaciores turbationes, per fortiores medicationes ipsi inductæ: venit proindè certè etiam hæc conditio, meritò in considerationem justissimam, ut ad animum revocetur, quemadmodum affectus ipse totus, valdè *chronicæ* sit indolis; ita etiam *symptoma* hoc ejus, similiter *chronicam* magis, quam *acutam* aut *præcipitem* indolem referens, pari existimatione dignum esse; neque mereri, nedùm *efflagitare*, uti ipsi præsentiore, seu potius *importuniore* aliqua, tractatione, obviam eatur.

§. XXX.

Sicut enim antiquiores (quibus etiam ferè ubilibet manifesta prærogativa, tum in genere, *philosophicæ*, nempè distinctioris atque benè discretivæ, eruditionis, & peritæ *practicæ* atque *pragmaticæ* circumspectionis, præ variis in hodierna scribendi promtitudine, multa immatura promentibus, non potest denegari) dexterrimè commendant, discretionem *symptomatis* qualiscunque segnioris; & contrà, *urgentis*: ita certè in præsente quoque nostræ tractationis subjecto vindicat sibi discretio hæc eximium planè locum. Dum videlicet, quia utique *œdemata* pedum *hydropicæ* indolis, justius suspecta non ægris solùm, sed passim etiam Medicis, magnam formidinem atque sollicitudinem injiciunt: adeoque facilè hinc, & ferè familiariter, *urgentium* symtomatum censui adscribuntur; Eoque nomine, trepidiores imprimis, ad festinandum, nisi quidem præcipitandum, quodcunque auxilium inducunt; (Quod tamen ipsum etiam, quo jure vel inju-

ria, & conſequenter bono aut minus, uſu & eventu, fiat, non eſt præſentis loci enucleare) Certè illud, de quo nobis hic eſt ſermo, *œdema*, ipſum quoque *propriâ ſuâ indole*, non eſſe adeo *præcipitis* mali effectus, adeoque tam *urgentis* indicationis, prudenter omninò eliciendum venit è de ſcriptâ ejus hiſtoriâ. Dum videlicet non ſolùm paſſim, finitis *paroxyſmis*, ipſum quoque iterum ſubſidet; verùm ubi etiam pertinacius durat, ſatis ſæpè tamen per *annos* adhuc benè multos, extrà *vitæ* damnum, aut tam *propinquum* periculum, vertantur ægri; Dummodo non per minus convenientem tractationem, vel in verum *hydropem* degeneret, vel *retropulſionibus*, præſentius periculum acutioris typi, ægris faceſſat.

§. XXXI.

E quâ conſideratione, Medico rerum ſuarum ſatagenti, ante omnia illud bonum *conſilium* naſci poteſt, ut maturâ deliberatione expendere valeat, quid tandem ſalutaris opis *invenire*, atque executionem ejus *decernere*, liceat. Sicut enim juſtiſſima, imò paſſim neceſſariâ contemplatione atque æſtimatione, partim *Energiæ* aut *Synergiæ*, partim *tolerantiæ* aut *ſenſibilitatis*, Naturæ ægrorum, partim *indolis* & *progreſſus* ipſorum morborum, non modo *ordine* primum, ſed ſæpè etiam *dignitate* non poſterius, eſt *theorema Therapevticum*, quando Medicus ad patientem vocatur, AN utique ſtatim agendum aliquid ſit, pharmaciâ ſeu *artificialibus* remediis; & non potius obſervanda veniat, Naturæ ipſius ſalutaris operatio, aut ad minimum talis *tolerantia*, cui *placidè, tranquillè, moderatè* ſubveniendo, melius conſuli posſit, quam turbulentiore *exagitatione*, per remedia imprimis *activiora*, præproperè ingeſta; ita facilè certè eſt intelligere, quod etiam præſentis noſtræ tractationis affectus, huic contemplationi omninò locum præbeat, & *feſtinatis* remediis, dùm iis non ita promiſcuè auſcultat, potius *irritari* aut *turbari* posſit: Tantò magis

autem

autem affectus ipse *fundamentalis*, cujus hic *symptoma* tantùm est, nempè ipsa *Podagra*.

§. XXXII.

Secundò, venit etiam expendendum, utrum commodiùs, aut certè non contemnenda efficacia, affectui huic etiam aliquid levaminis conciliari possit, *præservativa* seu *præoccupatoriâ* methodo sive magis *directè* ad ipsum spectante; nempè *serosæ* colluviei imminutione, *extrà paroxysmum* ipsum universum, ferè semper tolerabiliore, quam in ipso paroxysmo: sive ad totum *paroxysmum podagricum*, quà talem, respiciente, per ventilationes *sanguinis*; sive V.S.nibus, sive scarificationibus: sive hirudinibus, & aliis, quantum ejus fieri potest, *hæmorrhoidalibus* promotionibus.

§. XXXIII.

Quod autem *Curationem in paroxysmo* ipso, & circà eundem, concernit, suppeditat hoc tam ipsa experientia, quam illustrat propemodùm sana ratio, quod, sicut magis ordinariè, tumor talis, *latiùs* præsertim se diffundens, magis demum *succedat* paroxysmo podagrico, aut certè *declinationi* ejus *accedat*. Quicquid autem tandem aliquantò magis *directè* ad hunc *tumorem* efficax invenitur, podagrico *paroxysmo* reliquo, minus tolerabile sit (quæ est hujus, admodùm familiariter, impatiens sensibilitas) etiam opportunitas huic propriè tumori succurrendi, major certè est *declinante* jam mitescente qualicunque illâ sensibilitate *podagricâ*, quàm *incipiente* demum, aut quam maxime *vigente*.

§. XXXIV

Subest tamen utique hic *duplex* difficultas; una *essentialis*, sed aliquantò facilius expedienda; Altera *accidentalis*, sed oppidò magis prægravans, tam bonam spem, quam salutarem opem. *Prior* illa, versatur in *podagræ* talis, aliquando ita *stupida* gravitate solùm atque *torpore* pedis

 dis

dis, ut exquisitior aliquis sensus, nedum *dolor* minus distinctè percipiatur. Expedit interim rem, nempè *paroxysmi* præsentiam, reliquod *symptomatum* tunc temporis sensibilior *syndrome*; *languoris* universalioris, sed tamen admodùm *inquieti*, *appetitus prostrationis*, *somni pauci* & *parvi*, sub quantacunque etiam *somnolentiâ levior* sed plus minus *assidua febricula*, *turbatio capitis*, major quam ordinariè *morositas* & *impatientia* ægri, & *urinæ* temporariæ alterationes, cum *alvi* etiam inconstantiâ &c. quorum omnium præsentia, non solùm tantò probabiliorem, sed prorsus evidentioremreddit, *paroxysmi* talis præsentiam.

§. XXXV.

Altera vero, *deterior*, circumstantia, consistit in hujusmodi affectus *podagrici*, turbatione & incondito more, per tractationes podagricis affectibus minùs convenientes, introducto; ubi tum alia artificia, sine certâ ratione, aut verâ efficaciâ ad talem effectum, tentata, tum eminenter inconditus usus *Opii*, argui merentur. Utpote qualibus, imprimis autem *Opio*, affectus tales, non solùm in *confusionem*, sed & in summam *pertinaciam*, familiarisſimè conjiciuntur. Cujus certè rei exempla, hinc, indè observandi uberes hodierno die se offerunt occasiones; Nempè *podagricorum* affectuum, ex usitatis alioquin *alternationibus*, & sæpè satis longis *intervallis* in *continuitatem* quandam, & insolitorum etiam symptomatum eventus prolabentium; Quæ perversio posthac etiam bonis methodis atque medicamentis, ad irritum redigendis sufficit.

§. XXXVI.

Invento autem opportuniore tempore, huic incommodo, nempè *tumori* tali, veluti *seorsim*, occurrendi: nempè *extrà* podagricum paroxysmum, aut certè *mitescente* jam præcipuo ejus impetu; nempè si tumor talis diu etiam post podagricum *paroxysmum* continuare sentitur; Habent præcipuum usum *pillulæ* D. D. Præsidis *balsalsamicæ*;

tan-

tantò magis autem, *ſpecialiùs* ad *tumores* inſtructæ. Interim poteſt hic etiam aliquid *ſquilla*, & ex illa præparata: tam *ſyrupus* de ſquillâ, quam *Oxymel* ſquilliticum; in quô, ſi *acetoſitas* fortè metuatur, poteſt illa facilè ſubigi admixtione *abſorbentis* alicujus ante exhibitionem. Et ſicut alia quoque *mitiora cathartica*, utilitate ſua hic non carent, ita abſtinendum tamen venit ab *importunioribus* purgantibus, præſertim ſub quantumcunque *ſenſibiliore* patientium conſtitutione.

§ XXXVII.

Sicut autem uſitatisſima, imprimis tamen propiorum temporum, praxis, familiarisſimè alienis à rei veritate opinionibus, tam de cauſis morborum quam efficaciâ medicamentorum, turbida, in dando conſilio medico pasſim ingentem necesſitatem parit, *privativam* methodum veluti præmittendi: nempè à quibus *methodis* & *remediis abſtinendum* ſit, monendi; id quod proinde mihi Præſidi uſitatum eſt, priusquam ad *poſitivum* ſuaſum remediorum accedam; Ita neceſſarium omninò videtur, in præſentis etiam tractationis ſubjecto, *cautelas* jam ſuprà allegatas iterum iterumque commendare. Nempè partim veram diſcretionem *podagrici tumoris*, à quocunque alio *œdematoſo*, concernentes; partim medicamentorum vulgò dictorum *Aperientium*, & inter hæc temerè caput extollentium *Martialium*, eminentisſimè autem *opiatorum*, abuſum, & infeliciores effectus, notantes.

§. XXXVIII.

Ad *poſitivam* autem methodum atque medicationem, noſtra theoria atque praxi, ratione, inquam, & experientiâ, meritò referimus, peritè prudentem uſum *præſervatorium* & *præoccupatorium*, *ventilationis ſanguinis*. Quamvis enim hic plus utilitatis habeat, ad ipſam *podagram*, quam ad hoc ejus *ſymptoma*; tamen, cùm *ſymtoma* hoc à *primario* affectu dependeat, ut ad minimùm illius *exacer-*

batio-

bationes, etiam hoc *symptoma* non solùm *foveant*, sed etiam *exasperent*; certè quicquid illi usum aliquem præstare potest, huic etiam subserviturum esse, nemo facilè in dubium vocaverit.

§. XXXIX.

Quemadmodùm autem nequaquam temerê usi sumus locutione illa, quod V.S.nis seu *sanguinis ventilationis*, *peritè prudens* usus *unicè*, hic locum inveniat; ita certè hujus veras rationes atque conditiones exprimere, non fert præsentis loci angustia, sed veniunt illæ potius aliundè petendæ atque comprehendendæ. Sicut etiam illius circumstantiæ atque conditionis vera indoles, quomodo *ventilationes* tales, *præservativè* potius, quam *curativè* administrari debeant atque exerceri. Ubi imprimis repetenda venit excusatio illa, in considerantis certè, uti imperitæ *contradictionis* nervum infringens, quod *sanguinis ventilatione podagra non possit curari*, adeoque hæ non sint remedium, ad hoc genus pathematis *sufficiens*.

§. XL.

Sicut enim *crudæ* hujusmodi objectioni, etiam regeri possit *experientia* contraria, nempè *podagræ*, per maximè convenientes, ab ipsa *Natura* susceptas, quin *arte* etiam imitando suppletas, ventilationes sanguinis, omninò sublatæ. Ita cum tamen etiam talis experientia, reverà *conditionibus* suis circumscripta sit; ne eâdem *confusa* argumentandi ratione, obviam procedamus talibus dubitatoribus, sufficere poterit, primo loco, omnibus practicis notam distinctionem, ipsa nostra sententiâ jam expressam, commendare, inter efficaciam *qualiscunque*, si vel maximè, non *pleni* & *absoluti* usus, *præservatoriam*; & plenam *curatoriam*. Cum enim vel tyronibus decenter institutis, notum esse debeat, quod *præservatio*, respiciat causas *antecedentes*; quarum subtractione, (cum tam facilè, nedùm semper *plenariæ* hæc impetrari non possit,) si non *totus*

even-

eventus intercipi valeat, tamen *vires* & *ferocia* ejus, *accidere* & infringere liceat; ita facilè erit applicationem ad nervum hujus disceptationis facere, & antiquum illud assequi, quod in necessitatibus, præstet utique *aliquid*, quam planè *nihil* impetravisse.

§. XLI.

Ceterùm, brevissimis comprehendere utique licet, conditiones, quæ hujus etiam remedii usum *opportunum*, magis aut minus ratum efficere possint; nempè vel *recentior* adhuc podagræ, & hujus etiam *symptomatis* ejus, ætas: vel jam *inveteratus* habitus & *adsuefacta* jam major insolentia, atque pertinacia. *Moderatior*, etiam atque *ordinatior*, insultus; aut contra: sibi magis relictus atque *constans mos*, aut malo patientis regimine, aut inconditis artificiis, *turbatus*, aut, quæ *opiatorum* est infamia, in *pertinacem contumaciam* deductus. E quibus posteriora, ut omnia bona consilia, ita etiam hujus *præservativi* subsidii, usum, minuunt, aut frustrantur.

§. XLII.

Quemadmodùm autem pressiùs *ordinem*, aut planè *doses*, nedùm *formulas*, remediorum, atque usus eorundem præscribere, propterea semper otiosum ducimus, quia, cum hæres *propriè* ipsam practicam administrationem respiciant, in practico verò, talia in se recepturo, meritò præsupponatur talium rerum perita prudentia, *Empiricis* autem nudis, neque deceat, nec etiam liceat aut possibile sit, secundùm circumstantiarum variarum, earumque *opportunitatis* aut *necessitatis*, diversitatem, omnia strictè determinata dare atque definire. Propterea, inquam, hujusmodi præscriptionibus immorari, consultum non ducimus; ita commendata solùm omni debita peritè prudente circumspectione & administratione, potiùs unum & alterum exemplum hujus nostri negotii, memorare utilius ducimus.

§. XLIII.

Vir generosus, in rebus satis lautis constitutus, vini æque, atque reliquæ diætæ abusibus indulgens, *podagricos* insultus experiri incipit, circà quadragesimum, aut circiter, ætatis annum, usitatis autem passim artificiis illis intactâ *causa*, *effectum* solum respicientibus, *palliativis*, *stupefacientibus obtundentibus*, atque *demulcentibus*, mox reportavit, *stabile œdema* pedum, quod antea in *phlegmatico sanguineo* corporis habitu, *paroxysmis* solum concursans senserat. Quid tandem prævalescenti *tumori*, remediorum sit adhibitum, cum nobis non liqueat, suffecerit historiam ipsam prosequi, quæ paucissimis illis comprehenditur, quod *œdema* hoc, non solum *coxas* & *lumbos* sensim superaverit, sed etiam *abdomen* totum, formali *hydropica*, *ascitica* inflatione, immodicè distentum, cum *febre lentâ*, *appetitus lapsu* in dies augescente, & reliquis usitatis ingravescentis *hydropis* pathematibus, ad *orthopnæam* processerit; Consultus medicus, pilulas commendavit atque suppeditavit, quibus semel debellatum esse *hydropem*, compertum habere asseveravit. Cum autem massa solum transmissâ, & imperatâ inde efformatione pilularum, ad mediocris pisi magnitudinem, ingens *supercatharsis* secuta esset, adscriptus est hic eventus imprudentiori mensuræ pillularum observationi. Cum autem statim, ab hoc eventu, cum totali appetitus dejectione, omnia reliqua symtomata, *febris*, *agrypnia*, *orthopnæa*, immodicè insolescerent, & *scroti* atque *præputii* inflatio, præcipiti impetu, majori etiam abdominis expansioni accederent, frustrà adhibitis aliis remediis, obiit.

§. XLIV.

Alius patiens, omnia reliqua similia expertus, excepto eo, quod pilulæ eædem jam formatæ transmissæ, in ægro tamen ad purgationes admodùm sensili, adhuc majo-

rem hypercatharsin promovissent; patiens etiam ad thermas, cum magnâ fiduciâ transmissus, sed nimio debilior indè revectus, in solâ morte remedium invenit. Ætate tamen jam provectior priore, nempè aliquot suprà quinquaginta annos assecutus.

§. XLV.

Alius patiens similiter manifestè *podagricus*, imò *arthritico-podagricus*, nec ipse circà diætam usquam scrupulosior, cum similem tumorem à plusculo jam tempore incurrisset, interim tamen etiam valdè, sensibiles *dolores*, & imprimis *unius* pedis exquisitiores *præ altero* tolerans, tum medico, tum proprio judicio & consilio, (rei *pharmacevticæ* addictus) pro *hydropico* declaratus atque tractatus fortè quidem adhuc vivit, sed in ancipiti spe, ut nobis memoratæ sunt circumstantiæ, tolerabilioris eventus: nisi quo practici concurrentis ope uti memoretur, cujus nota nobis peritia atque prudentia, spem meliorem nobis adhuc quoque facit.

§. XLVI.

Vir, meritâ nominis celebritate, atque dignitatum gradu, illustris, duos aut tres ultra sexagesimum annos assecutus & paulò juniore adhuc ætate, inter reliquam satis firmam valetudinem, diætæ etiam nequaquam strictâ, sine incommodis usus; imprimis (quod propemodùm sanitatis ejus constantioris fundamentum haberi merebatur,) inde à triginta retrò annis, *hæmorrhoidum* fluxu periodico, satis ordinato atque moderato, affectus, senserat jam à decem aut amplius, annis, in *alterutro* pede, *obtusiores* tales motus *spasticos podagricos*, quos pro talibus, oblatis occasionibus, ego Præses declaraveram. Mutata sensim diætâ, & sedentariâ magis vitæ ratione, cum tacitis curis & iracundiis, (licet prudenter repressis ac dissi-

mulatis,) indulgens etiam, aliunde, & passim, pro more commendatis remediis, *volatilibus urinosis* magis magisque *cachecticum* incurrit habitum, imprimis diffuso atque pingui alioquin corpore oneratus. Profectus, jam suprà notatâ ætate, ad *acidulas*, & his, cum sensibili incommodo, per 14. dies usus, rediit jam omnibus visibilibus circumstantiis deterioribus affectus. Toleravit ab eô tempore, ultrà tres menses, *continuam* evacuationem hæmorrhoidalem; à qua; inter reliqua ad deteriorem potius, quam meliorem statum conspirantia magis magisque delassatus, tandem, nescio, quâ de causa aut culpâ, *repente* deficiente hoc fluxu, sed manente, imò vero ingravescente in horas, gravissimo *tenesmode* conatu, ad *ani procidentiam* trium circiter pollicum, & *tumorem* durum, duorum pollicum vel amplius, per totam circumferentiam, intestini recti, deducente, qui etiam *sphincterem vesicæ* ita comprimebat, ut Urinæ exitum interciperet: variorum usitatorum symptomatum, talibus pathematibus familiarium exacerbatione, *febribula, siccitate oris & siti, appetitus, summa prostratione, agrypnia, tussi sicca, lassitudine summa*, eò deductus est, ut etiam præsagio jam passim divulgato mortis candidatus declararetur. Cum ex humanitatis potius, quam artis officio (*nec* enim, quod scitè eloquitur *Seneca*, *me delectat, alienum mortuum tollere*) ægrum, quem illis horis demùm decumbere compereram, visitarem, juxta memoratas jam circumstantias abdomen in magnam molem inflatum atque tensum, & ægrum molestissimè respirantem conspiciens, simul audio; *dextrum* etiam *pedem* insigni *tumore* affectum. Quem cum statim etiam conspiciendum dare properaret, assistens lecto Chirurgus, detracto tibiali pelliceo, monstrat fascia lata, inde ab ipsis pedis digitis, supra genu usque deligatum, quâ exsolutâ, ut omnia linei texti filamenta, cuti impressa comparebant, ita ubi laxior fuerat strictura exscendens tumor conspiciebatur.

batur. Quamvis animo propoſuiſſem nihil curæ medicæ interloqui, tamen conſcientiâ ſtimulante, continere me non poteram, quin chirurgum interrogarem, quo fine pes ita deligatus ſervaretur? qui facilè rationem reddidit, quod hoc factum ſit ad compeſcendum *incrementum tumoris.* Ubi neſcio an planè immatura admonitione (certè affectu erga Virum pro meritis ſuis mihi æſtimatisſimum) id unum dixi: Bindet ihr ihme nur die Geſchwulſt in Leib hinein, ſo werdet ihr nicht viel Gutes richten; Quo monito conſternati, faſciam depoſuerunt. Cum etiam pes, remotâ faſciâ, unguinoſum aliquid oleret, & interrogatus Chirurgus memoraret, inungi hucusque ſolitum eſſe pedem mixtura ſpirituoſa, cum balſamo peruviano conflata; &, ut ſolent ſuſpicaces, è vultu meo collegiſſe putaret, quod unctionem talem non ſatis probarem, omiſſa etiam impoſterum eſt. Peculiari caſu evenit, ut ſequente die patiens ſibi atque mihi derelictus, neque vellet, neque bona conſcientia poſſet, à me quoque deſeri; Eventus autem, adſtante Divina gratia fuit, ut intra duos dies à lecto, & poſt octo fortè ſequentes à morbi præſentis inſultu ita liberatus fuerit, ut munus ſuum domi, & mox etiam foris obire poſſet; Vixerit etiam poſteà largiente Deo ad anni ſeptuageſimi primi priores menſes; Affectu hoc, per longiora intervalla repullulante, cautius & conſultius tractato.

§. XLVII.

Ita etiam matrona Illuſtriſſ. triginta quinque annorum, corpore & animo exquiſitè ſenſilis, poſt abortum, à gravi caſu in lumbos & ingente terrore mediô geſtationis tempore toleratum, cum aliàs rhevmaticis musſitationibus jam à tribus fortè annis exercita fuiſſet, ſimili tumore, utriusque quidem pedis, ſed tamen unius præ altero, correpta, benedicente Altisſimo ita ab hoc liberata, eſt, ut

licet ille per tres hucusque annos impertus repullularet, magis magisque verum doloris intimioris ſenſum una exereret, tamen de tempore in tempus ab hoc etiam rurſus liberata, & cætera ſatis commodè valens, novum puerperium vel experta ſit proximis diebus, vel expertura, det DEUS ut feliciter.

Ita quidem ſuſcepto noſtro propoſito ſatis perfunctos nos eſſe ſperantes, gratias Divinæ bonitati humillimas perſolventes, ut hic etiam noſter labor publicis & privatis uſibus aliquid emolumenti afferat, humillimâ mente Illam veneramur.

S. D. G.

MADRIGAL.

Weil die Gelehrsamkeit
Die Ehre hat zur Tochter
angenommen;
Und der sie allezeit
Zu seiner Braut bekommen/
Der mit der Mutter es gehalten:
So wird sie Dir anitzo anvertraut.
Weil nun Dein Fleiß sich hier belohnet
schaut/
So rufet UNGARN schon:
Komm/ mein Gelehrter Sohn!
Komm/ denn du sollst bey mir
In grössern Glücke leben:
Ich will samt aller Ehre Dir
Noch eine schöne Tochter geben.

Dem Herrn DOCTORANDEN schrieb
dieses mit einem hertzlichen Glück-
Wunsch zu Seinem künfftigen Ver-
gnügen

Christian Friederich Hunold/
dictus MENANTES.

MADRIGALE.

NEl campo di Minerva
Palme raccogli omai, ſcettri, e corone;
Che giuſto guiderdone
Il Ciel ſempre riſerva
A chi per l'altrui uita
Spende tanti ſudor con alma ardita.
Hor ſe col graue incarco
Di tue fatighe pur giovane ancora
T'apri alla gloria il uarco,
Giuſt' è s'ogn'un t'onora
Mentre inneſti trofei, fregi ed allori
Alla Patria, à Te ſteſſo, ai Genitori.

Hà dedicato queſte umuli espreſſioni del ſuo affetto in ſegno della diuota ſeruitù che profeſſa al molto Illuſtre Signor Liebezeit

COSTANZO ANOME
Maeſtro della Lingua italiana nella Regia Uniuerſità di Hala,
per auer avuto l'onore d'informarlo nella medema favella.

